

Ἐν τῇ τοπαρχίᾳ τῆς Σμύρνης ἐπὶ πληθυσμοῦ 210,000 Ἑλλήνων ὑπάρχουσι 240 σχολεῖα τῶν δύο φύλων, εἰς ἃ φοιτῶσι 17,000 παίδων. Ἡ βιβλιοθήκη τῆς Εὐαγγελικῆς σχολῆς τῆς Σμύρνης περιέχει 20,000 τόμους, 145 χειρόγραφα, τὸ ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον 500 τεμάχια, ἡ δὲ συλλογὴ τῶν ἀγγείων 1,500.

Ὁ κ. Γεωργιάδης μετὰ ταῦτα εἰσέρχεται εἰς τὰ τῆς δημοσίας διοικήσεως τῆς Ἐπαρχίας, εἰς τὰ τῆς δικαστικῆς καὶ οικονομικῆς ὀργανώσεως, εἰς τὸ τελωνειακὸν δασμολόγιον. Εἰδικὸν δὲ κεφάλαιον ἀφιερῶ εἰς τὰ τῆς κατασκευῆς τοῦ λιμένος καὶ τῆς προκυμαίας τῆς Σμύρνης ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Δυσσῶ (Dussaud), οἵτινες ἐδαπάνησαν διὰ τὴν κατασκευὴν ὑπὲρ τὰ 40 ἑκατομμύρια φράγκων. Παραθέτει δὲ πολλοὺς πίνακας τῶν καταβαλλομένων λυμενικῶν δικαιωμάτων εἰς τὴν Ἐταιρίαν τῆς προκυμαίας ὑπὸ τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων.

Ἐν τέλει καταγράφει τὰ νομίσματα, τὴν συναλλαγὴν τὴν ἐξωτερικὴν, βάρη καὶ σταθμά, πιστωτικὰ καταστήματα, ἀσφαλιστικὰς εταιρίας ὑπὲρ τὰς 40, ἀτμοπλοϊκὰς, σιδηροδρομικὰς, πίνακας τῆς ἐμπορικῆς κινήσεως ἐξαγωγῆς καὶ εἰσαγωγῆς ἀπὸ τοῦ 1839—1881, πίνακας τῆς ναυτικῆς κινήσεως.

Τοιοῦτον ἐν συνόψει τὸ περιεχόμενον τοῦ ἔργου τοῦ κ. Δ. Γεωργιάδου, ὅπερ θέλει διαχύσει νέον φῶς ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς ἐπαρχίας Σμύρνης. Τὸ ἔργον του φέρει πλήρη τὸν τύπον τῶν τοιούτου εἶδους πονημάτων, εἶνε δὲ προωρισμένον νὰ ζήσῃ ὡς πηγὴ γνώσεων ὠρισμένων χρόνων τῆς καταστάσεως τῆς ἐπαρχίας Σμύρνης, οἰαδήποτε διοικητικῆ, ἢ οικονομικῆ ἢ καὶ πολιτικῆ μεταβολὴ περιμένει εἰς τὸ μέλλον τὴν ἐπαρχίαν ταύτην. Ὁ Κ. Γεωργιάδης ἔγραψεν ὡς Σμυρναῖος, καλῶς γινώσκων τὴν πατρίδα του, καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐν Εὐρώπῃ διχμονῆς του δυναμικὸς νὰ συγκρίνῃ τὴν κατάστασιν αὐτῆς, καὶ νὰ συμβουλευθῇ τὰ δέοντα. Δι' ὅλου τοῦ συγγράμματος αἰσθάνεται ὁ μελετῶν αὐτὸ διαπνέοντα τὸν εὐδὴν ἀέρα τῆς Ἰωνίας, διὰ τῆς περιγραφῆς τῶν προϊόντων, τῶν ὀνομάτων τῶν τόπων, τῆς ἀφελούς καὶ σαφοῦς διηγήσεως καὶ τῆς περιγραφῆς τῆς ἐμπορικῆς καὶ γεωργικῆς καταστάσεως.

ΑΝ. ΜΗΔΙΑΡΑΚΗΣ

Δὲν θέλω ὅποιον δῆποτε ζῶν ἄνδρὸς ποτὲ ἢ μακαρίσιον ἢ καταμεμνηθῆναι, διότι ἡ Τύχη ἀνατρέπῃ ἢ ἀνορθῶ τὸν εὐτυχῶντα ἢ τὸν δυστυχῆσαντα, καὶ οὐδεὶς μάντις τοῦ ἰδίου μέλλοντος.

(Σοφοκλῆς.)

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ο ΜΑΚΕΔΩΝ

Α'

Οἱ σκλάβοι

Ὁ βασιλεὺς ἐπρόσταξεν, ἀφέντης ὁ Κρυτάγων,
Δίνει 'ς τοὺς σκλάβους 'λευτεριά, 'ς τοὺς ξένους
[τὴν πατρίδα]

Ὁ Κροῦμος τοὺς ἐσκλάβωσεν, ἀνόθεμα 'ς τὸν Κροῦμο!
Ἐἴκοσι χρόνους ἔλυοναν 'ς τὴν ξενιτεὶα τὴν ἔρημ,
Κ' οἱ ἄντρες ἐγεράσανε κ' οἱ νοῖοι γεινῆκαν ἄντρες,
Δεβένταις τὰ παιδόπουλα, μητέρας ἢ παιδοῦλας.
'Ἀλλοίμονο 'ς τὰ γηρατεῖα κ' ἄλλοίμονο 'ς τὰ νιάτα
Π' ἀνθούνε καὶ καρποφοροῦν καὶ ζοῦν καὶ μεγαλύνουν
Μέσ' 'ς τῆς σκλαβιάς τὴν ἔρημιάν, μέσ' 'ς τῆς σκλαβιάς
[τὸν Ἄδη!]

Ὅμως ἀλλάζουν οἱ καιροί. Τὸν Κροῦμο ἢ γῆ τὸν
[τρώει,
Τώρα 'ς τὴν Πόλι με μυαλὸ Θεόφιλος ὀρίζει,
Τώρα τοῦ Κρούμου τὸ σπαθὶ κρέμεται καὶ σκουριάζει.

Ὁ βασιλεὺς ἐπρόσταξεν, ἀφέντης ὁ Κρυτάγων.
Φεύγουν οἱ σκλάβοι, μαζωχτοὶ περνοῦν ἀπὸ 'μπρο-
[στά του

Κι' ἀπάνου 'σὲ χρυσὸ θρονὶ τοὺς ἀγναντεύει Ἐκεῖνος.
Περνοῦν γυναῖκες με παιδιά καὶ με ραβδία γερόνται,
Δεβένταις με φορτώματα, κορίτσια με ἐσκολίδια,
Περνάει πῆνα, δυστυχία, καὶ γύμνια καὶ τρειοῦλα.
'Ἡ ἔμπορφαὶ παράλλαξαν ἀπ' τῆς σκλαβιάς τὸν πόνο,
Κ' οἱ ἄρχοντες ἀπ' τὴ δουλειὰ κ' ἀπὸ τὴν κακοπάθεια.
Τὸ χῶμα τὸ βουλγάρικο, οἱ κάμποι, τὰ βουνά του,
'Ἐβύλαγαν τάγκαθια τῶν μονάχα γιὰ τοὺς σκλάβους,
Κ' εἶχαν γιὰ τοὺς ἐλεύθερους τὰ ρόδα τῶν μονάχα,
Κι' ὁ ἥλιος τοὺς ἐφλόγιζε χωρὶς νὰ τοὺς ζεσταίνῃ.
Κι' ὁ ἴσκιος τοὺς ἐπάγωνε χωρὶς νὰ τοὺς δροσίζῃ.
Περνοῦν χιλιάδες μαζωχτοὶ 'μπροστά του οἱ σκλα-
[βωμένοι

Καὶ πότε ἀναστενάζουνε καὶ πότε ἀνογοελοῦνε,
Καὶ σμίγουν πόνος τῆς σκλαβιάς κ' ἐλπίδα τῆς
[πατρίδος

'Σ τοὺς ἀναστεναγμοὺς αὐτοὺς, 'ς τὰ τῆχόνγελα ἐκεῖνα.
'Ἀκόμα ἄλγη ὑπομονὴ κ' ἀκόμα ἄλγο δρόμο
Καὶ θά πατήσουν ἄλλη γῆ κ' ἄλλο οὐρανὸ θά ἴδουνε,
Ποῦ θάχη ρόδα πλεῖα γι' αὐτοὺς καὶ ζέστη καὶ
[δροσοῦλα.

Πατρίδα! κάθε ὀμμορφιά μόνον ἐσὺ τὴν ἔχεις!

Ὁ βασιλεὺς εἶνε κακὸς, Χριστὸ δὲν προσκυνεῖ.
Προχτὲς ἀκόμα ὁ Μανουὴλ ὁ ἅγιος ὁ Δεσπότης
Μαρτύρησε 'μπροστά 'ς αὐτὸν γιὰ τοῦ Χριστοῦ
[τὴν πίστι-

Μὰ τώρα ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ 'σά' νὰ τὸν ἔχει φτάσει
Καὶ 'σάν νὰ τὸν ἐφώτισε, 'σάν νὰ τὸν ἡμερώνῃ,
'Αναγαλλιάζει ἀπάντεχα, κρυφὴ χαρὰ τὸ νοῖθῃ
Ποῦ δίνει τὴν ἐλευθερίαν 'ς τὸν ἄχαρο τὸν κόσμο,
Ποῦ κάθε σκλάβος προσπερνᾷ καὶ τότε προσκυνεῖ.

Μόν' ἓνας δὲν τὸν προσκυνᾷ, δὲν σκύβει τὸ κεφάλι
Δὲν εἶνε δράκος 'ς τὸ κορμί κ' ἄντρας σωστός 'ς
[τὰ χρόνια,

'Ἀκόμα χτὲς παράτησε τὰ φρόντισια παιγνίδια.
'Ἐχει 'ψηλὸ τ' ἀνάστημα κ' εὐγενικὴ τὴ χάρι,
Εἶνε παιδί 'ς τὴν ἐξοχίαν καὶ ἄρῃας 'ς τὸ καμάρι
Κ' εἶν' ἄρχοντας 'ς τὴν φορεσίαν κ' ἀγερινὸς 'ς
[τὰ κάλλη.

'Σ τὴν ἄκρη ἀπ' τὴ χλαμῦδα του, λεβέντικα ῥηγμένην,
'Αἰτόπουλα εἶνε κεντιστὰ με πούλια καὶ τυρτίρι.

Θαρρείς, ποτέ δὲν ἔμαθε ὅα δουλευτὴς νὰ σκῦδῃ,
Καὶ δὲν τὸν ἤρε πούθενά νὰ τὸν μαυρίσῃ ὁ ἥλιος,
Κι' ἄλλους ὁ ἥλιος πύρωνε κι' ἄλλοι γι' αὐτὸν
[δουλεύαν·
Θαρρείς, οἱ ἄλλοι ἐντύνονταν φτωχὰ καὶ ἐσχιμμένα,
Γιὰ νάχουν νὰ τὸν τύνουνε ἔς τ' ἀσῆμι, ἔς τὸ μετᾶτι,
Αὐτὸς νὰ λάμπῃ μοναχὰ καὶ νὰ μοσχουρίζῃ.
Μὲ τί γοργιάδ' ἀφεντική τραβάει ἀναμῆσόν τους!
Δὲν τόνε λὲς ἀπὸ σκλαδιά ἔς τὸν τόπο του πῶς πάει·
Λὲς ἀπὸ μάχῃ πῶς γυρνᾷ γιὰ ν' ἀνεβῆ ἰσὲς θρόνο!
Μονάχα ὁ νιὸς δὲν προσκυνᾷ, μονάχα ὁ νιὸς δὲν
[σκῦδει.

Κι' ὁ βασιλιᾶς ἐαφνίζεται κι' ὁ βασιλιᾶς φωτᾷει·
Αἷμα θαρρείς βασιλικὸ ἄδράκοντας μυριάσθῃ.

— Ποιὸς εἶν' ὁ ἔμμορφος ὁ νιὸς ὁ κακοροϊζικάρης
Ποῦ δὲ γυρίζει νὰ μὲ ἰδῇ καὶ νὰ μὲ προσκυνήσῃ;

— Εἶνε τῆς χήρας τὸ παιδί, τῆς χήρας τὸ βλαστάρη.

— Γιὰ σῦρτε καὶ γυρίστε το καὶ φέρτε το ἔμπροστά μου!

Καὶ νὰ δυὸ καβαλλάρηδες, τοῦ βασιλιᾶ νομάτοι,
Πέρουν τῆς χήρας τὸ παιδί, ἔς τὸ βασιλιᾶ τὸ πᾶνε.

Σὰν ἔρθῃ ἀπ' τὸ βροχόνερο ποτάμι μανιωμένο
Καὶ πλημμυρήσῃ καὶ χυθῇ καὶ πελαγῶσῃ ὁ κάμπος
Καὶ συνεπάρῃ τὰ δεντρά καὶ τὰ σπαρτὰ σκεπάσῃ,
Κι' ὀπῶχει τὴν καλύδα του ἔς τὴ μέση ἀπὸ τὸν κάμπο
Ξυπνήσῃ νύχτ' ἀπάντεχα κι' ἀκούῃ βοή καὶ βόγγο
Καὶ δὲ ἔμπορὲ νὰ πάῃ ἔμπροστά καὶ δὲν πηγαίνει
[πίσω,

Γιατὶ ἔμπροστά εἶνε κύματα καὶ ῥέμματ' ἀπὸ πίσω,
Καὶ ἡ φωνὴ του σβύνεται κι' ἀχνίζει, τρέμει, λυώνει,
Ὅμοια ἐαφνιοῦνται, ἀχνίζουνε καὶ τρέμουνε καὶ
[λυώνουν
Ἐς τ' ἀπάντεχο τὸ ἔμπόδιμα τ' ἀκριβογιοῦ τῆς χήρας,
Καὶ δὲ ἔμποροῦν νὰ πᾶν ἔμπροστά γιατί ὁ νιὸς τοὺς
[λείπει,

Καὶ πίσω δὲ ἔμποροῦν νὰ πᾶν, γιατί ἡ σκλαδιά
[εἶνε πίσω!

Κι' ἀκούσθῃ μιὰ πνιχτὴ φωνή: «Πῶ! πῶ! καμὲν
[ἀδέρφια!

Ὁ νιὸς μας, τ' ἀφεντόπουλο, δὲ θὰ γυρίσῃ πίσω,
Στοῦ βασιλιᾶ τὴ δούλεψι τὰ νιάτα του θὰ φᾶ!»
Ἡ μάννα ἡ χήρ' ἀπ' τὸν καμὸ σωριάζεται ἔς τὸ χῶμα,
Ἐδῶ τραδοῦν τὰ μάγουλα κ' ἐκεῖ ἀναστενάζουν.
Κι' ἄλλοι σηκώνουν τὴ γροθιά καὶ θέν νὰ φοβερίσουν.
— Αὐτὴ μονάχα δύναμι κι' ἀρματοσιά τους ἔχουν.—
Καὶ χίλια μάτια ὑψώνονται ἔς τοῦ βασιλιᾶ τὸ θρόνο
Μὲ θερμοπαράκάλεσμα βουδὸ κι' ἀπελπισμένο.

«Κάλλιο τὰ σίδερα νὰ φᾶν γιὰ πάντα τὴ ζωὴ μας
Παρὰ ἐμεῖς ἐλεύθεροι κι' ὁ νιὸς μακρὰ μας δουλος!»
Κι' ἀπλώσε ὁ λόγος ἔς τὴ στιγμὴ κι' ἀκούσθῃ πέρα
[ὡς πέρα·

— Ἔτσι τὰ κύματα ὁ βορειῶς τῶνα μὲ τ' ἄλλο ἀπλώνει!
«Παρὰ μακρὰ του ἐλεύθερο, κάλλιο μαζί του
[σκλάβοι!»

Β'

Ὁ ἀετός

Ποιὸ εἶνε τῆς χήρας τὸ παιδί τὸ μοσχαναθρεμμένο,
Τόσου λαοῦ καμάρωμα, τόσου λαοῦ λαχτάρη,
Κι' ἂν τὸ κρατήσῃ ὁ βασιλιᾶς ἴσάν τί κακὸ θὰ κάμῃ;
Ἦτανε ἔμερα θερσιόμο, μεσημεριοῦ ἦταν ὥρα!
Λαμφοκοπάει ὀλοσπαρτος ἀπὸ τὰ στάχυα ὁ κάμπος,
Ἐπάψανε γιὰ μιὰ στιγμὴ τὸ θέρισμα οἱ ἀργάταις,
Καὶ δὲν ἀκούεται λαλιά καὶ δὲ γροικιέται γοῦσα·
Εἶνε τῆς ἔμερας ἡ ἔμμορφιά, τῆς νύχτας ἡ γαλήνη.

Τὰ περιστέρια ταιριαστὰ φιλοῦνται ἔς τὰς φωλιάς των
Καθένα καὶ χιονόβολο ποῦ δὲν τὸ λυών' ἡ φλόγα·
Ἐσταὶς ἄκρας κάθε χωραφιοῦ ἡ παπαρούνα γέρουν
Στεγνὴ τὴν πορφυρόμαυρὴ τὴν ὄψι των ἔς τὸ χῶμα,
Ἐάν νὰ ζητοῦν ἀπὸ τὴ γῆ τὴ δρόσο ποῦ δὲ βρίσκουν.
Κ' ἡ ἀγελάδες στέκονται σωμμένα ἀπ' τὴ λαύρα
Μὲ τὰ μεγάλα μάτια των, τὰ λαμπερὰ καὶ μαῦρα,
Καὶ μαρμαρένια πλάσματα ἀπὸ μακρὰ φαντάζουν
Ποῦ τὰ μαυροκιτρίνιασαν ἔς τὸ διάδα των τὰ χρόνια.
Τὸν ἴσκιο τους ἀνώφελο ἐσπόλνουν τὰ πλατάνια,
Ἐάν καρφωμένα στέκονται τὰ φύλλα ἔς τὰ κλαδιά των.
Ὁ ἥλιος, φεῖδι πύρινο, σταυλῆναι τὴ ματιά του
Κ' ἡ γῆ, μυριόχρωμο ποῦλι, βασκαίνειτ' ἀπὸ κείνη.
Κι' ἔτ' εἶν' ὤρατο καὶ λυγερὸ καὶ δυνατὸ καὶ μέγα
Συπαίνει κι' ὄνειρεύεται καὶ δένετ' ἀπὸ μάγια.

Νὰ πάρῃ ἄλιγγ ἀνάπασι δὲν πρόφτασε κ' ἡ χήρα,
Ἐς τὸν τόπο τῆς ἀρχόντισσα, καὶ ἔς τὴ σκλαδιά
[θερίστρα,

Καὶ πάλι ἀνασηκώνεται καὶ τρέχει ἔς τὸ παιδί της.
Τὸν ἄντρα της τὸν πέθανε ν' ἡ καταφρόνια, ἡ πείνα,
Κ' ἔνα παιδί τῆς ἔμεινε, ἔνος χρονοῦ ἀγόρι.
Κρεβάτι λευκοπράσινο ἀπ' ἀνθή καὶ χορτάρια
Τοῦ στρώνει γιὰ νὰ κοιμηθῇ, ὄσφ' ἂν ἀποθερίσῃ,
Σὲ μιᾶς δαφνοῦλας τὴ σκεπῇ, ἔς τὴ ρίζα μιᾶς δαφνοῦλας.
Μὰ ἡ δαφνοῦλα εἶνε κοντὴ κ' ἐψήλωσεν ὁ ἥλιος,
Καὶ ῥίχνει τὰς ἀκτίνας του ἀπάνου ἔς τὸ παιδί της.
Τὸ ἐαγναντεύ' ἡ μάννα του κοὶ νὰ τὸ πάρῃ τρέχει.
Ἐκεῖ ποῦ σιμώνει, σύννεφο ἔς τὰ ὕψη ἐαγναντεύει,
Σύννεφο μαῦρο ποῦ κυλᾷ καὶ γοργοχαμηλώνει,
Καὶ στέκει καὶ ζυγιάζεται ἀπάνου ἀπ' τὸ παιδί της
Καὶ τὸ σκεπάζει ὀλόκληρο, τὸ κρύβει ἀπ' τὰς ἀκτίνας,
Ἐάν ποῖθ βαθεῖα τ' ἀποκοιμῆ μὲς τὸ βαθὺ τοῦ σκιο.
Κ' ἔξαφνα ἡ χήρα ἔπετα φωνὴ τρεμουλιασμένη.
Δὲν εἶνε νέφος τοῦρανοῦ, κι' ἀχνόπλαστη μαυρίλα
Εἶνε αἰτὸς κυνηγητῆς, αἰτὸς καμαρομύτης
Μὲ τὰ μεγάλα του φτερά, τὰ κλαδῶτά του πόδια,
Καὶ τὰ σπροκίτρινόμαυρα καὶ παρδαλά του ροῦχα!

Ἐς τῆς γυναικὸς τ' ἀνάκρασμα τρέχουν οἱ θεριστάδες·
Πέρουν λιθάρια, ῥίχνουνε νὰ διώξουν τ' ἀγριοποῦλι,
Καὶ τ' ἀγριοποῦλι φεύγει μιὰ καὶ μιὰ ἀνασιμώνει·
Ἐφτὰ φορὰς τὸ κυνηγοῦν κ' ἔφτὰ φορὰς γυρίζει
Ἐπάνου ἀπ' τὸν ὕπνο τοῦ παιδιοῦ ν' ἀπλώσῃ τὰ
[φτεροῦγία.

Τότ' ἕνας γέρος δουλευτῆς ποῦ γνῶρίζ' ἀπὸ μάγια,
Κ' ἔννοιωθ' ἀπὸ μαντήματα, ἐπρόδαλε καὶ εἶπε:

«Μεγάλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ δόξα ἔς τὸ ὄνομά του!
Κ' εἶν' ἀπὸ θέλημα Θεοῦ ὁ σταυραῖτὸς σταλμένος!
Τὸν ἔρχομὸ τῆς ἀνοιξὸς μᾶς δεῖχνει τὸ λελέκι,
Τοῦ φθινοπώρου ἡ κυκλαμιά, καὶ τῆς βροχῆς τὸ νέφος,
Κι' ὁ μακρομάτης ὁ αἰτὸς τοῦ βασιλιᾶ τὴ μοῖρα!
Ἡ κουκουδάγια ὅπου λαλεῖ τὴ συμφορὰ μνηταί,
Τὸ χελιδόνι ὅπου σταθῆ τὴν εὐτυχία φέρνει,
Κι' ὅποιον ἴσκιώσῃ σταυραῖτὸς, αὐτὸς θὰ βασιλέψῃ!»

Τὸ λόγο δὲν ἀπόσωσε κι' ἄλλος τὸ λόγο πέρνει,
Γραμματικὸς ποῦ τωρινὰ καὶ περασμένα ἔξερι:

«Ἀκόμα δὲν ἐκλείσανε τὰ πεντακόσια χρόνια
Ἐπ' τὸν καιρὸ ποῦ ρήμαξαν οἱ Βάνδαλοι τὸν κόμιο.
Τὴ Ῥώμῃ διαγοιμίζουσε, τὴν Πόλιν φοβερίζου·
Ὁ Γενερέλιχος κύρις των, τὸ ταῖρι τοῦ Ἀπτίλα,
Χυμαί, χτυπάει, σκορπάει, νικάει, σκλαβώνει, καίει,
[σφάζει.

Τ' ἀσκέρι τὸ βασιλικὸ τὸ σφιχτοκλεῖ, τὸ πᾶνει.
Τοὺς σκλάβους ἀπὸ ψήλωμα τοὺς ἀγναντεύει κάτου,

«Σ' ἔλους μαχαίρι καὶ φωτιά!» φωνάζει ὁ Γενζερτῆχος. Δεμέν' οἱ σκλάβοι ἀραδιαριά τὸ δῆμο καρτεροῦνε, Κ' ἕνα σκλαβάκι μοναχὰ δὲν καρτερεῖ, κοιμάται. Καὶ σταυραῖτός μ' ἄλάνοιχα φτερούγια τὸ σκεπάζει. Κι' ὁ Βάνδαλος ἑαφνίζεται, κι' ὁ ἄγριος προστάζει: —Μὴ τὸν πειράξετε τὸ νιὸ τὸ γλυκοκοιμισμένο, Κι' αὐτὸς θὰ γίνῃ βασιλιᾶς, θεὸν ἄνεβη σὲ θρόνον! Κι' ἀντὶ μαχαίρι καὶ φωτιά τ' ἀνοίγει τὴν ἀγκάλῃ. Κι' ὁ νιὸς ἐγίνῃ βασιλιᾶς κι' ἀνέβηκε σὲ θρόνον!»

Κ' ἤρθε κ' ἡ μάνα κ' ἔσκυψε, τὸ φίλησε, καὶ εἶπε:

«Σοῦ πρέπει ἐσέν', ἀγάπη μου, βασιλικὸ στεφάνι!
'Ἐσένα εἶνε πατρίδα σου τ' Ἀλέξανδρου ἡ πατρίδα,
'Ἐσένα εἶν' ὁ πατέρας σου χρυσοῦ δεντροῦ κλωνάρι,
Κ' ἐγὼ πετράδι ταπεινὸ κορώνας ἀγιασμένης.
Αἷμα κρατεῖ 'ς ταῖς φλέβαις σου ἀγιοκωνσταντινάτο!
'Ακόμα δὲν ἐστέρεψαν, παιδί μου, οἱ Ἀρσακίδαι,
'Ακόμα θεὸν νὰ βγάλουνε 'ς τὸν κόσμον βασιλιᾶδες!»

Κι' ἀκόμα ἔστεκ' ὁ αἰτὸς μ' ἄλάνοιχα φτερούγια!

Αὐγοῦλα τέτοια ἐγέλασε 'ς τὰ σκλαβωμένα πλήθη,
Τέτοια δροσιά ζωτάνεψε καρδίαις μαραζωμέναις
Στὴν ὥρα τοῦ μεσημεριοῦ, 'ς τοῦ θεριστῆ τὸ κάμμα.
Ὁ μακροφτέρουγος αἰτὸς φτερούγιασε καὶ πάει
Μ' ἀπύεινε τὸ μάγεμμα τοῦ ἴσκου του γιὰ πάντα.
Καὶ ἀπὸ κείνη τῆ στιγμῆ κι' ἀπὸ τῆ μέρα ἐκείνη
Τὸ νιὸ τὸν εἶχαν κόνισμα καὶ τὸν ἐπροσκυνοῦσαν!

Γ'

Τὸ τραγοῦδι τοῦ πουλιοῦ

Καὶ τὸν ῥωταῖς ὁ βασιλιᾶς, ἀφέντης ὁ Κρυτάγων:

—Ποιὸς εἶσαι, νιὲ ῥεήφανε κι' ἄρχοντοφορεμένε;

—Εἶμαι τῆς χήρας τὸ παιδί, τῆς χήρας τὸ βλαστάρι.
Μακεδονία ὁ τόπος μου καὶ Νίκη τὸ χωριὸ μου!

—Δὲ μένει 'ς τὸ παλάτι μου, παιδί, 'ς τὴ δούλεψί μου,
Νὰ μοῦ κρατᾶς τὸ σκηπτρό μου, τάρματα νὰ μοῦ
[ζῶνης,
Καὶ τὴν πλατεῖα πορφύρα μου 'ς ταῖς πλάταις μου
[νὰ ρίχνης,
Νάχης περίσσια τάγαθά, καντάρια τὸ χρυσάφι;

—Πολλὰ τὰ ἔτη, ρῆγά μου, κ' ἡ χάρις σου μεγάλη!
Τὸ χῶμα τὸ ἐλεύθερο παλάτ' εἶνε γιὰ μένα,
Δουλεῦν μόν' ὅπ' ἀγαπῶ κι' ὅπου μὲ λαχταροῦνε.
Εἶνε βαρὺ τὸ σκηπτρό σου γιὰ τὰ δικά μου χέρια,
Κι' ὅταν μὸς τύχη ἀρματωσιὰ, τῆ ζῶνομαι ὁ ἴδιος.
'Ἡ μάνα μου δὲ μ' ἔμαθε τὴν τέχνη τῆς στολιστρας,
Καὶ μέσα 'ς τὸ χρυσάφι σου τὸν ὕπνο μου θὰ χάσω!

Ἔτσι ἀποκρίθηκε ὁ νιὸς 'ς τοῦ βασιλιᾶ τὰ λόγια.
Τὰ λόγια τὰ λεθέντικα τὰ εἶπε μὲ κόρης γλῦκα,
Κ' ἐχύθηκε 'ς τὴν ὄψι του βαφῆ τριανταφυλλένια.

Καὶ συννεφιάζει ὁ βασιλιᾶς κι' οἱ ἄρχοντες φρενιάζουν.
'Ὁ νιὸς ἐφέρθη ἀπόκοτα καὶ θάνατος τοῦ πρέπει.
'Ὁλόρθος ἀπ' τὸ θρόνον του νινάζεται ὁ Κρυτάγων,
Φιλεῖ τὸ νιὸ 'ς τὸ μέτωπο, τοῦ λέει παλληκαρίσια:

—Γύρνα, παιδί, 'ς τὴ μάνα σου καὶ τρέξε 'ς τοὺς
[δικούς σου
Καὶ γλέντησε τῆ νιότη σου, χάρου τὴν ἀφοδιά σου.
'Ἄν εἶσαι λιονταρόπουλο, εἶμαι κ' ἐγὼ λιοντάρη!
Σὰν ἀγριέψ' ἡ θάλασσα καὶ σηκωθῆ φουρτοῦνα

Καὶ ρίξη μύρια τρίμματα 'ς τὴν ἕρα τὸ καράδι,
Κ' οἱ τασιδιώταις στριμωχθοῦν ἔρμι οὐ σὲ μιὰ βαρκοῦλα
Καὶ φέρονται καὶ δέρνονται τρεῖς μέραις καὶ τρεῖς
[νύχταις

Καὶ μιὰν ἀπέραντη ἔρημιὰ ἀπὸ νερὸ τοὺς τρώει
Κ' ἔξαρν', ἀπάντεχα, βαθειὰ, λευκὸ πανὶ ἀντικρύσου
'Ὅπου σαλεύει, ἀπλώνεται, σιμώνει ὀλοένα, —
Δὲ νοιώθουν τόση ἀγνὴ χαρὰ, τόσο τρελλὸ μεθῦσι,
Τέτοια ἐγκάρδια βοῆ δὲ χύνουν 'ς τὸν ἄερα,
Κ' ἔτσι θερμά 'ς τὸν οὐρανὸν τὰ χέρια δὲ σηκώνουν,
'Σὰν τῆ χαρὰ καὶ τῆ βοῆ μὲς 'ς τὸ λαὸ τῶν σκλάβων
'Σὰν εἶδαν πῶς ἐγύρισεν ὁ νιὸς ἀνάμεσὸ τους.

Κι' ἀκούσθη τότ' ἕνα πουλί 'ς ἕνα δεντρί κρυμμένο,
Κι' ἀκούσθη νὰ γλυκαρχινᾷ περίχαρο τραγοῦδι.
Δὲν κελαιδαῖε 'σάν πουλί, σάν ἄνθρωπος μιλάει:

«Ἐψὲς γλυκοκοιμήθηκα κ' εἶδα μέσ' 'ς τ' ὄνειρό μου
Τῆς Πόλις τὸ καμόρωμα, τῆς Πόλις τὸ παλάτι,
Καὶ 'ς τὴν αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ, 'ς τὴ μέση, ἕνα δέντρο.
Τὸ δέντρο μοιάζει 'ς τὴ θωριά, 'ς τὸ ψῆλος κυπαρίσσι.
'Ἐχει χρυσὰ τὰ φύλλα του, χρυσὰ καὶ τὰ κλαδιά του,
Εἶνε χρυσὴ κ' ἡ ρίζα του, χρυσὴ εἶνε κ' ἡ κορφὴ του,
Καὶ 'ς τὴν κορφὴν τοῦ ὀλόψηλα κάθεται νιὸς λεθέντικος,
Κ' εἶνε τῆς χήρας τὸ παιδί, τῆς χήρας τὸ βλαστάρι.
'Ἀνατολή, καμάρωνε, καὶ Ζηλοφθόνα, Δύσι,
Καὶ ντύσου 'ς τα γιορτιάτικα, Βυζάντιο ἑακουσμένον
Μακεδονίτικη γενιὰ καινούρια ἐξφυτρώνει
Κι' ἀπλώνει γιὰ βλαστάρια τῆς 'ς τὸν κόσμον βασιλιᾶδες,
Κ' εἶνε τῆς χήρας τὸ παιδί τὸ πρῶτό της βλαστάρι.
'Ἀνοίγει κ' ἡ Χρυσόπορτα καὶ διάπλατη προσμένει
Οἱ βασιλιᾶδες νὰ διαβοῦν μ' ὀλόλαμπρα στεφάνια.
Σκίστε τῆ γῆ καὶ μέσα τῆς κρυφθῆτε τρομασμένοι,
Σαρακηνοὶ καὶ Νορμανοὶ καὶ Βούλγαροι καὶ Ῥῶσοι!»

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν, ἐγκρίνασα τὴν πρότασιν τοῦ Παστέρ περὶ συστάσεως ἰδίου θεραπευτηρίου τῶν λυσσάντων, προέκλεσε τὴν συλλογὴν ἐράνων πρὸς τοῦτο· πανταχόθεν δ' ἀποστέλλονται θαψιλεῖς ἔρνοι καὶ ἐλπίζεται ὅτι ἐντὸς βραχυτάτου χρόνου θὰ συναχθῆ τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν πρὸς ἔδρασαν τοῦ θεραπευτηρίου. Ὅταν δὲ συντελεσθῆ τὸ ἔργον, θὰ μετακινηθῆ εἰς τὸ νέον κατὰστάμα τὸ ἐργαστήριον τοῦ Παστέρ· ἀλλ' ἀνακτιρητικῶς ἐπὶ μακρὴν θὰ ἐκλύη τὴν προσοχὴν καὶ τὴν περιεργείαν τοῦ κοινοῦ ἢ οἰκίας, ἐν ᾗ εὐρίσκειται νῦν τὸ ἐργαστήριον ἐκεῖνον, ὅπου ἐγένοντο αἱ πρῶται ἐρευναι καὶ τὰ πρῶτα πειράματα πρὸς ἐξεύρεσιν τῆς θεραπείας τῆς λύσσης, δι' ὧν ἐπετεύθη καὶ ἐπεθεβαιώθη ἡ λαμπροτάτη καὶ σωτηρία ἀνακάλυψις φορμάκου τῆς δεινῆς ἀσθενείας. Ὅθεν τὰ μάλιστα ἐνδιαφέρουσαν νομίζομεν τὴν ἀνάγνωσιν περιγραφῆς τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ Παστέρ, ὡς ἔχει νῦν, καὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν γίνεται ὁ ἐνοφθαλμισμός. Τὴν περιγραφὴν ταύτην ἐσταχυολογήσαμεν ἐξ ἄρθρου τοῦ γνωστοῦ ἐπιστήμονος H. de Parville, ὅστις διὰ βραχέων καὶ ἐπιχωριτικῶς διδάσκει ταῦτα τοὺς ἀναγνώστας.

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΤΟΥ ΠΑΣΤΕΡ

Ὁ ιὸς παρασκευάζεται ἐν τῷ ὑπογεῖῳ τῆς οἰκίας, ὅπου τὸ φῶς δὲν εἶναι ἄφθονον. Πολλὰ κλωθία δικτυωτά, ὧν ἕκαστον εἶναι διηρημένον κατὰ διαζώματα, κεινται ἐπὶ τραπεζῶν. Ἐν ἐκάστῳ διαζώματι ὑπάρχει ἀνὰ εἰς κόνικλος, χρησιμεύων εἰς παρασκευὴν τοῦ λυσσικοῦ ἰοῦ.